

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 39 (1994), No. 2, 124--126

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138067>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1994

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

nastali. Povinností voči sebe i slovenskej matematike. Obrátiť sa na jeho spolupracovníkov a žiakov a systematicky spracovať všetko, čo sa týka Igorovho pôsobenia vedeckého i pedagogického. Najmä však dokončiť a vydať preklad jeho učebnice. Veľmi by sa hodil najmä na výchovu budúcich učiteľov matemati-

ky. A aj keď to pravdepodobne neurobíme tak dobre, ako by to urobil on sám, proti tomu by určite nič nenamietal. Bola to veľká Igorova túžba, žiaľ, nedožil sa jej naplnenia.

Beloslav Riečan

MATEMATIKA A HUDBA

Seminár pod týmto názvom sa koná od r. 1984 a už dvakrát sme o ňom písali na stránkach Pokrokov (32 (1987), 302–304, resp. 34 (1989), 123–124). Teraz predstupujeme pred čitateľa Pokrokov po treťi raz. Uvádzame najmä zoznam prednášok, ktorý by mohol byť inšpirujúci.

7. seminár (Dolná Krupá 18.–20. 11. 1988)

MIROSLAV DUDEK: *Program na akordickú analýzu*, EVA FERKOVÁ: *Prehľad súčasnej počítačovej muzikológie*, JOZEF GAHÉR: *Využitie pseudonáhodných čísel pri kompozícii opery Malka*, BRIGITA HURAJOVÁ: *Metodika tvorby konzultačných programov z deskriptívnej geometrie*, ĽUBOMÍR CHALUPKA: *Konvergenzie R. Bergera*, KAREL KARTÁK: *O pokrytí grúp*, ALOIS PIÑOS: *Modalita —*

aktuálne kompozičné východisko, EMIL RAJČAN: *Fyzikálno-akustické vlastnosti dreva na výrobu hudobných nástrojov*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Tvorcovia počítačového umenia na festivaloch v Darmstadte a Linzi*, JOZEF SIKORA: *Žilinský miešaný zbor*, IVAN STADTRUCKER: *Dráma ako pravdepodobnostný problém*.

O tomto seminári vyšiel krátky informujúci článok v časopise *Nové slovo* (29. 1. 1988) pod názvom *Matematika a hudba* napísaný autorom týchto riadkov.

8. seminár (Liptovský Ján 12.–14. 5. 1989)

JARMILA DOUBRAVOVÁ: *Čo môže dokázať porovnanie bibliografie*, EDUARD HERZOG: *Dvanásťtónové všeintervalové rady II*, MARTIN HRUBÝ: *Fyzikálno-akustické charakteristiky a psychoakustické hodnotenie modelu elektrických gitár z netradičných dreívín*, ĽUBOMÍR CHALUPKA: *Konvergenzie R. Bergera*, MICHAL KÁČERÍK: *Matematicko-fyzikálne aspekty hodnotenia smrekového dreva ako rezonančného materiálu*, MIROSLAV KADUCH: *Názna dejín a technologické zretele počítačovej tvorby v čs. hudobnom umení*, OLEG KOPANEV: *Matematika a estetika*, VLADIMÍR MAJERNÍK: *Hudobný obsah niektorých matematických štruktúr*, IVO MEDEK: *Niektoré možnosti využitia osobných počítačov*, JOZEF MOLNÁR: *Praktické cvičenia k neštandardným metódam rozvoja matematických schopností*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Výsledky konferencie AI'88 v sekcii Počítačová podpora tvorivej činnosti v umení*.

V rámci semináru odznel organový koncert IRMY SKUHROVEJ na barokovom pozitíve v Liptovskom Jáne (J. Francisci, J. A. Šantroch, S. Scheidt, J. K. Kuchař, J. P. Sweelinck, G. F. Händel, J. S. Bach).

Na tieto semináre reagovali hodnotiacimi článkami skladateľ ALOIS PIÑOS: *Semináre Matematika a hudba na Slovensku* (Opus Musicum 21 (1989), č. 4) a muzikologička JARMILA DOUBRAVOVÁ: *Inšpirujúca interdisciplinárnosť* (Hudobný život 21 (1989), č. 17, 16. 8. 1989).

9. seminár (Dolná Krupá 17.–19. 11. 1989)

VLADIMÍR BOKES: *Poznámky k III. symfonii*, PETER FODOR: *Model vnímania hudby*, OLEG KOPANEV — ANNA KOREŇOVÁ: *Zlatý rez a beta rytmus*, JÚLIUS KREMPASKÝ: *Synergetika a kreativita*, VLADIMÍR MAJERNÍK: *Jedna z možných generácií hudobných štruktúr*, ALOIS PIÑOS: *Princíp latencie v súčasnej hudbe*, EMIL RAJČAN: *Fyzikálne-akustické aspekty spodnej dosky sláčikových nástrojov*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Prix Ars Electra '89, Neucomp '89*.

Na tomto seminári DANKA BLAŽEKOVÁ-KRÁLOVÁ recitovala svoje básne. Pozoruhodnou bola aj skutočnosť, že predpoveď prof. KREMPASKÉHO z jeho prednášky 17. 11. 1989 (o skorom páde režimu) sa začala plniť ešte v ten večer. Preto sme na jar začali opäť cyklus prednášok v Bratislave opakovaním jeho historickej prednášky.

Prednášky v Bratislave:

- 29. 3. 1990 JÚLIUS KREMPASKÝ: *Synergetika a kreativita*
- 24. 5. 1990 ROMAN BERGER: *Teória zle prítomná*
- 27. 9. 1990 PETR HÁJEK: *Tvorba v matematike a hudbe z hľadiska umelej inteligencie*
- 25. 10. 1990 VLADIMÍR MAJERNÍK: *Tvorba tónových sekvencií s bunecnými automatmi*
- 28. 2. 1991 ALOIS PIÑOS: *Princíp latencie v súčasnej hudbe*
- 25. 4. 1991 EDUARD HERZOG: *12tónové všintervalové rady*
- 30. 5. 1991 EDITA BUGALOVÁ — BELOSLAV RIEČAN: *110. výročie narodenia J. Hronca a M. Schneidera-Trnavského*

10. seminár (22.–24. 11. 1991 Dolná Krupá)

ROMAN BERGER — ĽUBOMÍR FALŤAN — JURAJ MARTÍNEK — ALEXANDRA TAUBEROVÁ: *Stanovisko k aktuálnym problémom kultúry a spoločnosti*, JAROSLAV DUNAJ: *Infor-*

mácia o CAMPANA a Slovenskej kampanologickej spoločnosti, OLEG KOPANEV: *Rezonancia biorytmov*, VÁCLAV MACEK: *Demokratická kultúra v trhovej ekonomike*, JURAJ MICHÁLEK: *Škola človeka*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Spoločnosť pre elektroakustickú hudbu pri AHUV*, JIŘÍ STEHLÍK: *Elektroakustická hudba v brnenskom samizdate 80. rokov*.

Zároveň s týmto seminárom vyšiel článok od autora týchto riadkov v Slovenských pohľadoch 1991, č. 9, s. 149–150, v ktorom sa svojím spôsobom zhŕňa celé sedemročné účinkovanie seminára.

11. seminár (12.–14. 6. 1992 Dolná Krupá)

VLADIMÍR BOKES: *Od oktávy k chromatike*, ANDREJ FERKO: *O kódovaní komickej informácie*, EVA FERKOVÁ: *Prehľad najnovšej počítačovej muzikológie*, BRIGITA HURAJOVÁ: *Sugestívna metóda a zvuk*, MIROSLAV KADUCH: *Správa o Slovníku aktivistov Spoločnosti pre elektroakustickú a počítačovú hudbu*, ALOIS PIÑOS: *Štrukturálna analýza Koncertu pre organ a veľký orchester*, BELOSLAV RIEČAN: *Referát pre kongres Česko-Slovensko – Európa – svet*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Perspektívy umeleckej tvorby v oblasti elektroakustickej a počítačovej hudby*, OLGA ŠIMOVÁ: *Akustický efekt princípu ideomotoriky vo vokálnej interpretácii*, JÁN SZELEPCSÉNYI: *Vývoj hudobno-sémantického priestoru*, MILOŠ VÍTEK: *Dialóg v hudbe a matematike*.

Počas 11. seminára nakrútila Slovenská televízia reláciu, ktorú odvysielala v relácii Tandem dňa 23. 6. 1992. Prehovorili v nej ĽUBOMÍR KUBÁČEK, IVAN MAČÁK, ALOIS PIÑOS, BELOSLAV RIEČAN a RUDOLF RŮŽIČKA. Na kongrese Česko-Slovensko – Európa – svet mal na tému *Matematika a hudba* prednášku BELOSLAV RIEČAN.

12. seminár (Bratislava 21.–22. 5. 1993)

ANDREJ FERKO: *Spracovanie hudobnej informácie v multimediálnej technológii*, EVA FERKOVÁ: *Demonštrácia práce programu na analýzu klasickej harmónie*, PETR HÁJEK: *O expertnom systéme harmonizujúcom chorály v Bachovom štýle*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Náboženské inšpirácie v elektroakustickej a počítačovej hudbe*, JIŘÍ STEHLÍK: *Hladač života, skladateľ Gustav Křivinka*.

Účastníci sa zúčastnili koncertu Slovenskej filharmónie, na ktorom odzneli diela A. Schönberga (*Ten, čo prežil Varšavu*), L. v. Beethovena (*Kyrie, Credo, a Agnus Dei z Missy Solemnis*) a B. A. Zimmermanna (*Obrátil som sa a uvidel som všetko bezprávie, ktoré sa udialo pod slnkom*).

Záujemci o informácie o budúcich akciách semináru (pokiaľ ešte nie sú v našom adresári a nedostávajú pozvánky) sa môžu prihlásiť na adrese: Beloslav Riečan, MÚ SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava. Tu sa možno uchádzať aj o písomný materiál, ktorý by mal v tej či onej forme výjsť v r.1994.

Beloslav Riečan

SRDEČNÉ PŘIJETÍ V ÚSTÍ NAD LABEM

Jako dlouholetý učitel fyziky na Keplerově gymnáziu ve Weidenu v Bavorsku jsem také řadu let působil v přípravě učitelů a v didaktice fyziky. Přirozeně jsem se zajímal o situaci v těchto oborech v sousední České republice. Můj zájem ještě povzbuzovala okolnost, že jsem jako žák někdejšího německého gymnázia v Ústí n. L. zažil dobrou výuku angažovaných učitelů.

Při jednom setkání s paní dr. Jitkou Brockmeyerovou na didaktickém semináři v Erlangenu jsem se jí zeptal na možnosti navázání kontaktů s učiteli fyziky na ústeckých školách. Paní dr. Brockmeyerová se ihned spojila s předsedou ústecké pobočky JČMF panem dr. Miroslavem Horákem a tak mi dokonce zprostředkovala možnost uskutečnit přednášku na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. Na stejné téma — atmosférická elektřina → jsem měl přednášet i pro učitele fyziky v Teplícih.

Posílen touto ochotou jsem s podporou dr. Brockmeyerové a dr. Horáka přeložil svou přednášku do češtiny a odcestoval jsem pln očekávání koncem dubna 1993 do Ústí. Tam

mě velice srdečně přijali dr. Horák a učitelé tamní univerzity dr. Louda, doc. Fiala a dr. Vaněk. Moje přednášky vzbudily zájem a byly dobře přijaty. Současně jsem ocenil solidní a moderní vybavení velké fyzikální posluchárny ústecké univerzity.

Seznámil jsem se také se zařízením katedry fyziky i s fyzikálními praktiky pro studenty učitelství. Líbily se mi samostatně vyvinuté a vyrobené fyzikální přístroje svědčící o umu a originalitě. Se všemi kolegy, zvláště s dr. Horákem a dr. Loudou, jsem vedl obsažné rozhovory o experimentálních, organizačních a vědeckých problémech vzdělávání učitelů a o dalších odborných i osobních otázkách. Tím jsem získal přehled o přípravě učitelů v Ústí, o její mnohostrannosti, dobré úrovni a o osobním zaujetí přednášejících.

Při rozhovorech se ukázalo, že se ve Spolkové republice Německo i v České republice v úsilí o zlepšení výuky fyziky na školách často objevují stejné cíle — např. snaha o odstranění tzv. „křídové fyziky“, či snaha o to, aby učitel získal i schopnost experimentální improvizace a řadu zručností.

Čeští kolegové mě nadto zahrnovali osobní pozorností a mimořádnou pohostinností. Zvláštní radost mně a mé ženě udělali dr. Vaněk s manželkou, když s námi v neděli při krásném počasí podnikli jízdu jarním Středohořím, ozdobeným krásou kvetoucích ovocných stromů.

Pohnut přátelským přijetím i pohostinstvím a obdařen novými podněty i odbornou literaturou jsem opouštěl Univerzitu J. E. Purkyně s pocitem úcty k práci tamních kolegů, k jejich idealismu a odbornému nadšení. Jsem vděčen JČMF za tento zážitek, který spojuje národy a na který nikdy nezapomenu.

Herbert Möller
Buchenweg 17, D-92637 Weiden